

DE LANDBOUWER

Maandblad voor Buitenlieden

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor zes maanden: 35 Centiemen

RÉDACTIE EN ADMINISTRATIE

GARENPLAATS, GENT.

Ongeteekende brieven worden nie opgenomen

AANKONDIGINGEN:

Prijs volgens Tarief, voorop betaalbaar

TEN STRIJD! TEN STRIJD!

Binnen eenige weken worden al de werklieden van geheel het arrondissement Gent, van stad en buiten, opgeroepen voor de kiezing van den Werkrechtvaardersraad.

Voor dien strijd is het noodig dat wij ons duchtig voorbereiden.

Elke partijgenoot weet dat wij dezen strijd in zeer ongelijke voorwaarden aangaan.

Geheel de buiten van het arrondissement Gent, een der grootste van het land, kiest mede, en alsof dit niet voldoende was, hebben onze vijanden er nog kantons bijgevoegd die niet tot ons arrondissement behooren.

Waren de lijsten der buitenkiezers dan nog eerlijk opgemaakt, het ware nog niets, maar op den buiten is bijna iedereen kiezer die het niet zou mogen zijn volgens de wet en de werklieden die er zouden moeten opstaan zijn uitgesloten.

Ook dat is voor onze lezers oud vuil; allen kennen de historie der kooplieden, kosters, barbiërs, klokkluiders, grafmakers, toezichters, ondernemers, enz., die voorkomen op de lijst der werklieden.

De kiezingen die in maart plaats grijpen, zullen daarenboven nog voor gevolg hebben dat vele vrijzinnige, min of meer onafhankelijke werklieden, die voor de socialisten dierven stemmen, naar Frankrijk zullen vertrokken zijn om daar hun brood te gaan verdienen.

Ten slotte grijpt de kiezing nu plaats, niet zooals vroeger in de hoofdplaats van het kanton, maar in elke gemeente. Op die wijze hoopt men het beetje onafhankelijkheid der laatste overblijvenden te doodden.

Alles is zoodanig geschikt om de stad door de valsche en gedwongen kiezers van den buiten te doen verpletteren.

Op den buiten het onrecht en den dwang, in de stad de leugen en de laster en aldus gewapend gaan onze tegenstrevers den strijd aan.

Nu, wat geeft dat, mannen?

Voor de stad zijn wij zeker den aanval triumfantelijk af te weren. Trots al den laster en de vuiligheid met karrevrachten tegen de partij en hare gekendste leden opgehoopt, hebben wij geen lezer, geen lid verloren, integendeel, wij hebben er gewonnen.

Alles laat dus veronderstellen, dat evenmin onze kiesmacht aangetast is en dat wij integendeel stemmen gewonnen hebben.

Wat den buiten betreft, alles schijnt tegen ons, maar schijn is bedrog.

De buitenlieden die verarmen zeggen weinig, maar zij denken niet minder.

Honderden, duizenden misschien van hen die de papen aanzien als tamme schapen uit de kudde, zullen voor de socialisten stemmen.

Maar dat hangt grootendeels af, mannen, van onze eigene werkzaamheid.

Het groot gebrek van 't socialisme is geweest den buiten te verwaarlozen, de boerenmenschen over te laten aan de gedurende, bederfelijke propaganda van het klerikalisme en te meenen dat het liberalisme zou doorgedrongen zijn, zonder propaganda.

Dit slecht voorbeeld, ons voorgedaan door politieke luiards, mogen wij niet volgen.

Van heden af tot maart moeten al de goede soldaten in 't gelid en moet de buiten vooral met iever, met zorg, met aanhoudendheid worden bewerkt, door schriften, door gesprekken en door meetings.

Wekelijks moeten honderden uit Gent gereed staan om op te trekken en het nieuw evangelie te gaan verkondigen naar de vier hoeken van ons arrondissement.

Overal elders, in België, zijn onze vrienden

den verder gevorderd met hunne propaganda op den buiten dan de Gentenaars. Dit is eene schande voor ons, die wij niet zullen blijven dulden.

Sedert jaren zijn er velen onzer vrienden die maandelijks optrekken naar buiten en aldaar reeds veel goed stichtten.

Anderen moeten opstaan om de ploegen te verdubbelen, om alle veertien dagen te kunnen optrekken en dan zullen wij in maart eene schoone overwinning vieren, die de voorbode zal wezen van een nog schitterender triomf in 1898 voor de groote Kamerkiezingen.

Aan 't werk dus, kameraden, en goeden moed.

Sodanitraat. — Toestand op einde November. — De volgende cijfers werden door M. Thomson Aikman, in 't Engrais openbaar gemaakt.

De stock in de haven van Duinkerken voorhanden bedroeg 70,000 ton tegen 42,000 in 1895 en 25,000 in 1894.

De gezamenlijke stock in de havens van Europa bedroeg 279,000 t. tegen 149,000 in 1895.

De vlotvracht komt integendeel dit jaar minder hoog: 330,000 ton tegen 450,000 verleden jaar op 't zelfde tijdstip.

De zichtbare hoeveelheid op 30 November, welke men bekomt door de vlotvracht met de stocks samen te tellen was 609,000 ton in 1896 tegen 599,000 ton in 1895. Beide toestanden komen dus nagenoeg overeen.

In November werd minder afgeleverd dan op voorgaande jaren: 30,000 ton tegen 50,000 in 1895 en 57,000 in 1894.

Mogelijk heeft de lage prijs der ammoniak-sulfaat en der organieke meststoffen tot deze vermindering veel bijgedragen.

Wat ben ik?

Weinige dagen scheiden ons van de kiezing voor den werkrechtvaardersraad; gij zult geroepen worden, de helft ervan te vernieuwen.

Van uw stemmen hangt het af, of gij zult vertegenwoordigd zijn, door socialisten of door dompers. Daarom is het plicht ernstig na te denken, vooraleer u ter stembus te begeven, want het is misdadig, onnadenkend te stemmen.

Stelt u zelf eens de volgende vraag:

Wie en wat ben ik? En wat zou ik moeten zijn?

Wij twijfelen er geenzins aan, dat gij volgenderwijze zult antwoorden:

Ik ben mensch, maar in vele gevallen wordt ik slechter behandeld als een dier.

Ik ben een slaaf op aarde, die werk van den 1^{en} Januari tot den 31^{en} December, en die, trots alle opofferingen er niet toe komen kan, de twee eindjes aan elkaar te knopen; niettegenstaande mijne vlijt, zie ik vaak ontbering in mijn huisgezin; menige traan heb ik mijne vrouw zien schreien, omdat het leven ons zoo hard was! 't Is eene droom er aan te denken, mijne kinderen eene positie te verschaffen; als belooning voor mijn werken zullen mijne kinderen slaven en verworpingen worden als ik.

Nochtans, twijfelt er niemand aan dat de arbeid de bron is, van rijkdom en leven; dus, dat de arbeider, in de eerste plaats de geniet van dit alles zou moeten wezen, dat hij met vrouw en kinderen, een vrij en onbekommerd leven zou mogen slijten. Zoo is het echter niet; 't is in de rangen der zwoeagers, dat men hongerkinderen vindt, 't is uit de borsten van werkerskinderen, dat men hongerkreten hoort.

Vanwaar deze wrankroepende onrechtvaardigheid?

Op aarde bevinden er zich eenige menschen, die men kapitalisten noemt; zij hebben een onbezorgd leven, verkwisten duizende franken aan braspertjes en minareessen, en niettegenstaande dit alles wordt hun fortuin alle jaren grooter en grooter. En na hunne dood, laten zij hunne kinderen eene erfenis van miljoenen na.

Zij zijn het, die de vruchten van onzen arbeid opsorpen, in den vorm van pachten, renten of iets dergelijks. Zij zijn de oorzaak van ons ellendig bestaan. Zij zijn de vijand aller voortbrengers. Zij zijn de vernietigers van 't familie leven, de bloedzuigers van 't arbeidende volk.

Maar wat kan men min zeggen van de zoogenaamde anti-socialisten, die met deze kapitalisten heulen, die hunne klas verklikken en verraden om de voorrechten der rijke heeren te verdedigen. — Met wien men verkeert, wordt men geëert, zij zijn dus even slecht als de kapitalisten.

Maar dit juist, vrienden, moet ons aanzetten die kerels schadeloos te maken, en hun in de aanstaande kiezing eene davering te geven die hun den lust ontnemen zal zich de toekomstige maal nog aan te bieden.

Zij zijn het vertrouwen der werklieden onwaardig; zij willen ons verkoopen aan de rijken ten koste van onze vrijheid, en van 't geluk onzer kinderen. Dit zullen wij niet gedoogen. Ten alle tijden hebben onze voorouders gestreden, om die duurzame vrijheid, en wij zijn niet zinnens ons de weinige vrijheid die wij veroverd hebben, te laten ontnemen.

Daarom, broeders van den buiten, allen ter stembus, onder den kreet:

Leve de arbeid!

Leve de socialistische arbeiderspartij!

Weg met de verkochten aan den rijken!

L. HARDYNS.

De klerikalen afgeschilderd door een christen-demokraat

Men leest in het blad van Pastoor Daens:

« M. Van Reeth, een held van Boom, die nu en dan eens een briefje af aflezen in de Kamers, doch daar volstrekt geene zeer verstandige dingen zal vertellen (tenzij hij ze aan zijnen advocaat zooveel per regel betaalde), heeft, voor de eerste maal dat hij voor 't welzijn van 't land den mond in de Kamers geopend heeft, eene sublieme, eene verheven redevoering gedaan.

» Tijdens eene onderbreking heeft hij geheel solonnel verklaard, dat het volk te Boom gezegd had, dat Pastoor Daens een aardige Pastoor was en wie zou het geloovent, al de drooge stokvischen van de rechterzijde, met hunne gezichten, die sedert de opkomst der volksgezinden er uitzien als hadden zij eene halve eeuw in den azijn te trekken gelegen, hewel zij hebben eens gelachen!

» Maar weten die mannen nu niet meer wat er in hun land gebeurt? We weten al lang dat Pastoor Daens een aardige Pastoor is en een zeer aardige, en 't verwondert ons niet dat het volk dat zegt. Inderdaad wat zien wij? Dat vele onzer geestelijken met de rijken meedoen en dat degene, die nog in 't hart voor het volk zijn, het niet durven uiten.

» Doch wat het volk niet meer aardig vindt, 't is dat de priesters uitgejouwd en uitgescholden worden door de katholieken zelf, als zij hunne slaven niet willen zijn, want 't volk komt hoe langer hoe meer tot de volle overtuiging dat onze katholieke behoudsgezinden niet meer geloof hebben dan er noodig is om ons volk te kunnen dwingen en bedriegen.

» En is't dan wel te verwonderen dat vele menschen geloof verliezen? Overal worden de echte christenen, die geene dutsen willen zijn, vervolgd, en 't is een hoop kluchtspelers die overal beschermd worden in naam van den godsdienst.

» Komedie! komedie! komedie! Niets dan samenwerkende maatschappijen tot uitbuiting en verslaving onzer brave buitenmenschen...

» Ziedaar wat de katholieke partij nog alleen behelst!!!

» Sa, christene menschen, laat ons op de knieën vallen en bidden!

» Van de rijke katholieken zonder geloof en van de katholieke vervolgers onzer priesters, verlos uwe H. Kerk, o Heer!

H. PLANCAERT.

In plaats van zich zoozeer te bekommeren met wat eenige lawijdmakars tegen de Werklieden-Partij uitkramen, zouden de papen, dunkt ons, veel beter doen, hunne eigen Augiasstal te zuiveren.

Wij ten minste durven de lasteraars aan, ze publiek aan den schandpaal spijkeren.

TER STEMBUS

Nog eenige weken en 't is kiezing voor den Werkrechtvaardersraad.

Velen van U zullen geroepen worden eene keus te doen tusschen de verschillende werkliedenlijsten.

Deze maal zullen er drie lijsten zijn: twee lijsten van werklieden die geen eigen wil kunnen of mogen hebben, daar zij verkocht zijn aan hunne rijke meesters; de derde lijst is deze der socialisten, onafhankelijke, vrije werklieden. Waarom dien strijd tusschen de werklieden?

De socialisten durven hun meesters in de oogen zien en hen openlijk verklaren dat het ongelijk langs hunnen kant ligt, wat soms voor gevolg heeft dat de werker welke zich beklagt, vergoeding bekomt, terwijl de meester gestraft wordt.

Vandaar dat de rijken eene lijst voordragen met mannen die, eens in den Raad, als marionetten hunne meesters altijd gelijk zullen geven. Zoudt gij het dulden dat, moest gij u beklagen met gegronde reden gij in het ongelijk gesteld wordt en dat nog door uwe eigene werkbroeders?

Neen, dat zoudt ge nooit! En dit nochtans zoudt ge bewerken met uwe stem te geven aan eene der twee lijsten die samengesteld zijn uit echte kruiers.

Eene andere reden zet u aan om voor de socialisten te stemmen: De kiezers van Gent zijn grootendeels de socialisten genegen, de uitslagen der verlopen kiezing bewijzen ons zulks. Daarom moest men een middel uitzoeken om den Raad aan de socialisten te ontnemen. Dit middel was ras gevonden: men zou een 85tal gemeenten doen kiezen voor den Werkrechtvaardersraad van Gent. De landlieden zijn in het algemeen nog ver ten achter nopens de sociale kwestie en door den latten laster door omgekochte mannen tegen ons verspreid, zijn de landbouwers grootendeels nog tegen de socialisten.

Daarom dacht men dat de socialisten, die de meerderheid hebben in de werkersbevolking, zouden versmacht worden door een groot aantal buitenlieden, die in den Raad niets te zien hebben.

Buitenlieden, men heeft op u gerekend om de armen te verraden.

Maar neen, aan dergelijke lage rol zult gij u niet leenen; de rijke fabriekanten hebben maar eene enkele lijst, al zijn zij ook franc-magon, jood of katholiek, toch bevechten zij zich niet onderling, en wij, werklieden, landbouwers zouden gebruikt worden om de

zloof tusschen dearbeiders grooter te maken! Neen, dat nooit! Gij zult ter stembus ge- roepen worden, gaat er heen en stemt in volle vertrouwen voor de lijst der vrije werk- lieden!

Gij zult u machtig vinden in den kreet : **Voor de werklieden en land- bouwers, allen verdrukten: ééne klas, ééne partij, ééne lijst. Leven de socialisten!**

LIBERTS.

Vreemde granen. — In de laatste dagen kwamen veel granen aan, zoowel in onze haven als in de havens van Engeland. Daarbij heeft de molaar weinig gevraagd, omdat zijn voortbrengselen langzaam afreken; de inlandsche teelt, aangeprikkeld door prijzen, welke zij in 4 of 5 jaren niet eens zoo voordeelzig zag, bracht veel op de markt; bij dit alles komt het dat de prijzen wel wat slapper geweest zijn dan gewoonlijk.

Wat zal ons de toekomst voorbehouden? De stock te Odessa en te Nicolaïef vermeerderde met 2 1/2 miljoen quarters. Daarentegen verminderde hij, gedurende de laatste drie weken, in de Vereenigde Staten met 6 1/2 milloen bushels, in stede van, zooals verleden jaar, met 3 1/2 milloen te vermeerderen, dus een verschil van 10 mil- joen bushels.

Voegen we daarbij dat de vlottende hoe- veelheid naar onze haven vermindert in ernstige evenredigheid.

De berichten uit Argentina blijven boven- dien ongunstig en de uitvoerbare hoeveel- heid zal zeker de 2 1/2 miljoen quarters van verleden jaar niet overtreffen.

In Indië en Australië zijn de jongste regens niet toereikend geweest om den oogst te verbeteren. Van dien kant blijft dus alle uitvoer onmogelijk.

Bijgevolg mag men geen ernstige afslag verwachten.

Men meent algemeen dat zelfs bij de a. s. lente de prijzen zouden kunnen stijgen, tenzij nochtans speculation of beursschache- ringen tusschen beide kwamen om alles on- middellijk eene verhooging te doen inslaan.

Waar een zaak in de handen van het kapita- lisme blijft moet men zich aan alles ver- wachten. S. B.

Buitenlieden!

Ik wil u hier in deze regelen doen zien hoe een braaf katholiek mensch, die het hart op de goede plaats draagt, gelijk Christus, socialist werd, en voor het arme werkvolk preekt in stad en dorp. Christus was een volksvriend, en het is juist daarom dat ik de leering van Christus beminde! Wie is de schuld dat ik en duizende met mij van dag tot dag tot het socialisme overgaan? Alleenlijk de katholieken die de leering van Christus vervalschen.

Om socialist te worden moet men het hart op de rechte plaats dragen: geen gierigaard, geen afgunstige, geen onkuischaard, geen dief of bedrieger kan socialist worden. Een

socialist mag den naam van navolger van Christus dragen. Wij strijden voor de rech- ten waar Christus voor gestreden heeft. Gedurende 46 jaren heb ik mijne katholieke plichten vervuld en nu ben ik sinds twee jaren socialist en ik beklaag het mij dat ik het geen twintig jaren vroeger geworden ben. Vroeger las ik nooit, maar ik ging bij een socialist werken, en dan las ik zeer veel: katholieke, liberale, socialistische schriften, 't was mij om 't even wat: nooit werd mij verboden het een of ander te lezen. Nooit werd me verboden naar de kerk te gaan. Ik heb zelfs sinds 4 jaar en tot heden toe twee dochters in het katholiek pensionaat te P... en nooit werd me gevraagd ze daar weg te doen.

Met dit alles ben ik mensch geworden. Ik heb de wereld leeren kennen en wie voor ons goed en wie voor ons nadeel zijn!

In het *Beknopt Verslag* der Kamers, heb ik gelezen wat de socialistenvoeren voor de landbouwers en stadsarbeiders, maar al wat zij vroegen voor het opbeuren van het arme volk werd door de katholieke Kamerleden verworpen.

Ik heb groote schrijvers leeren kennen, zelfs pausen en pastoors, zooals bij voorbeeld paus Gregorius die zegde aan zijne geeste- lijkeheid: « Die niet van het hunne willen geven om de armen te helpen, moet zij ver- manen, dat zij wel bedenken dat deze aarde waaruit hun rijkdom voortgekomen is, alle menschen als gemeen goed werd gegeven! »

Maar de geestelijken die dezen raad vol- gen, zooals pastoor Daens, worden door de katholieken vervolgd en gelasterd.

Zoo handelt men met menschen die voor de waarheid strijden. Alle dagen tracht men de socialistenvolgeningen toe te passen. Maar geen kanon of bajonnet kan het socialisme tegenhouden. Wij sterven liever dan de waarheid te verzwijgen!

Komt tot ons, buitenlieden, laat u niet afschrikken voor het socialisme: wij zijn uwe ware broeders die trachten dat in de wereld iedereen broeder en zuster zal wor- den en dat onze aarde voor allen een paradijs worde; dat alwie werkt, mag genieten, terwijl nu degene die werkt en alles voort- brengt, te weinig krijgt om te leven en te veel om te sterven. Sluit u dus bij ons aan, allen zullen wij ons scharen onder het roode vaandel. N. V. K.

Uit Hansbeke

Ik neem de pen in de hand om u het een en ander te schrijven over mijnen toestand. Ik ben nog niet lang getrouwd en zit nu met eenen last van verscheidene kinderen. Ik en mijne vrouw winnen te samen een frank en een kwartaal daags.

Wij werken van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Wij zijn brave, katholieke menschen die altijd ter kerk gaan, maar wij lijden toch zoo veel armoede, en de rijke menschen komen ons niet helpen.

Wij hebben van de week uwe gazet ont- vangen en wij hebben daar eenige regelen in gevonden waarover wij ten uiterste kon-

Op het oogenblik dat wij den zwarten man zien te voorschijn komen, weigerde het kop- pige rijbeest zijnen weg voort te zetten; het stond onbewegelijk niettegenstaande de stok- slagen die meester Hikpik het toediende. Ivo zag het en keerde langzaam langs de slij- kerige baan terug. Hij groette den rijder, en het dier bij den toom grijpende, leidde hij hetzelfde voort, viel eenige malen, hetgeen den zwarten man deed lachen, doch bereikte eindelijk het hoogere en drooge pad.

— Bravo, magister, zeide Hikpik; het was eene goede gedachte van u, mij daar uit de verlegenheid te helpen. Gij kunt u gelukkig rekenen iets gedaan te hebben dat nuttig en dienstig is.

— Het doet mij genoegen, meester, u te kunnen verplichten, zeide Ivo zacht, en scheen niet gekwetst door de grove beleedi- ging die hem werd toegeworpen. De men- schen moeten elkander bijstaan in dit leven — voegde hij er bij, terwijl hij langs het dier voortstapte.

— Zeker, magister, zeker! lachte Hikpik. Ik volbreng dien last nauwkeurig en heb vandaag weder twee schuldeischers aan hunne eerlijk gewonnen stuivers geholpen. Twee verkooping, magister!... twee... Ha, ha! dat geeft eene ronde som aan Hikpik...

— En waar zullen de arme moeders blij- ven? vroeg de meester, terwijl hij een smee- kenden oogslag naar den zwarten man wierp — en waarheen zullen hare arme kinderen gaan?

tent waren; wij komen tot u om troost; die katholieke mannen zouden iemand uithon- deren!

Ik heb de verledene kiezing voor u ge- kozen, beste vrienden, en op de toekomstige kiezing hebt gij mijne stem wederom; gij zijt mannen die iemand op den rechten weg zult zetten; ik kom tot u vol vreugde, vol hoop op een toekomstig beter lot.

Een boerke.

Wat zijn Anti-socialisten?

Velen uwer, hebben reeds blaadjes van Anti-socialisten gelezen, waarin zij ons, Socialistenvoorstellen als monsters en bar- baren, en zich zelf doen doorgaan als vrienden van het volk. Gewis hebt gij u af- gevraagd, wat voor mannen dat zijn. Ehwel, wij die van ondervinding kunnen spreken, gaan u dat, op eerlijke wijze, uitleggen.

Kent gij geen mannen op uw dorp, die den Zondag, in de herbergen dringen, om uwe gesprekken afteuisteren, en te hooren, of gij niet klaagt over de hooge pachten?

Die regelmatig elke week, de gebuurten afloopen, om te onderzoeken, of Pier, Jan en Cies, ter mis is geweest.

Die het over 't hart niet krijgen, dat gij op dagen, van kermis, een dansje doet?

Die toezien, of gij niet nalaat de St. Pieters- penning te gedanken? Die tracht te ontdek- ken wat gazetje gij leest?

Kortom, mannen die er behagen in schep- pen, alles te weet te komen, om het aan den neer pastoor en kasteelheer overtemaken. Kent gij ze? Dan weet gij wat anti-socialisten zijn. 't Zijn de verraders der arbeiders, de kruipers, voelickers en verachte der rijken, zij zijn voor een groot deel de schuld, van de heerschende ellende, want, daar waar de werklieden in strijd zijn, om verhooging van loon, tot verzachting van hun neteligen toe- stand, komen die verkochten hunne werk- broeders onderkruipen, waardoor zij vrees en verdeeldheid stichten, en dit ten voor- deele van miljoenen fabriekanten. Dat is gebeurd te Gent en te Brussel. Dat zullen zij overal doen, en die venijnige volksver- leiders, komen uwe stem vragen, onder voorwendsel, dat zij uwen toestand zullen verbeteren, dat zij u zullen redden, uit den erbarmlijke staat waarin gij u bevindt. Wat huichelaars! Wat volksfoppers! Zie vrien- den, in de Kamers te Brussel, zitten er een zestal van hunne janklaassen, en die klucht- spelers, hebben noch geen enkel wetsvoor- stel ingediend, betreffende het pensioen, verlaging van pachten, schade-loosstelling voor de landbouwer, door veeziekten, over- strooming, brand of iets dergelijks getroffen, ook niet voor 't gelijkstellen, in 't worden van soldaat voor arm en rijk, noch voor 't verminderen der belastingen op de werk- mansbenodigdheden, niets van dat alles!

Daar hebben zij nooit aangedacht. Dat kwam niet in 't brein van die lichtschuwers, maar als het omdeon was, miljoenen te stemmen voor koning, bisschoppen, generalen en gendarmen, daar waren zij gretig toe bereid. Ook dat, teekent hunne volksverachting, en

Daar zijn 188 ingeschrevenen en 33 uitge- stelden van de vorige jaren.

34 wordt dus het laagste, 221 het hoogste nummer.

Hamont. — ??? — De bevoegde be- ambten komen in het klooster der zusters Ursulinen alhier, gelegen op de grensline, eene geheime margarinefabriek te ontdek- ken.

De katholieke bladen weten daar natuur- lijk niets van.

Aalst. — *Domheden.* — Deze week werd hier een vlugschriftje verspreid, gericht tegen de christene democraten, welke den persoonlijke dienst verdedigen. Onder an- der domheden werd hierin gezegd dat zoo de rijken moesten dienen in het leger gelijk de armen, het verschil van stand duidelijker zou worden voor de arbeiders, vermits deze beter getuigen zouden wezen van al de voordeelen welke de fortuin verschaft. Schrijver wil hieruit besluiten dat de haat tusschen de standen er meer zou door opge- wekt en aangehitst worden.

De onnoozelaar, die zulks heeft uitge-

toont met welke schijnheiligheid zij voor den werkmans bezielde zijn.

Wij socialistenvisten wel, dat er van die tafelschuimers niets te verwachten was.

Immers Christus heeft het voorspeld; Hij zegde: men kan geen twee heeren dienen, en zij, zij willen welstaan, met loondieven en loonslaven, verdrukkers en verdrukten, en dat is onmogelijk, zonder een van beide te mishagen: De arbeider hebben zij mis- haagd en verraden.

Wiaak! over dergelijke mannen die, ter wille van een goudstuk, hunne klas verlik- ken, die, 't volk op een dwaalspoor brengen, ten bate van rijke, luie, geldwolven. Maar gij, landbouwers, die 't verraad minacht, die de vrijheid mint, die welstand wilt voor uw zwoegen, die de arbeid wilt geëerbiedigd zien, die wilt als mensch erkend worden, die geen verworping of slaaf wilt wezen, gij zult zonder aarzelen, onbewimpeld, voor de lijst der socialistenvstemmen, die zich waardig zullen weten te kwijten, van de hun opgelegde taak. L. HARDYNS.

Nieuws van den Buiten

Meirelbeke. — *Bevolking.* — Gedu- rende het jaar 1896 zijn er 189 kinderen ge- boren waarvan 91 van het mannelijk geslacht en 98 van het vrouwelijk geslacht; 85 per- sonen zijn overleden waarvan 60 van het mannelijk geslacht en 25 van het vrouwelijk geslacht. 204 personen hebben zich in onze gemeente gevestigd, waarvan 98 van het mannelijk geslacht en 106 van het vrouwe- lijk geslacht. 193 personen hebben onze gemeente verlaten, waarvan 99 van het man- nelijk geslacht en 94 van het vrouwelijk geslacht. 48 huwelijken hebben plaats gehad.

De bevolking is vermeerderd met 115 en zij belooft op 1 januari 1897 tot 5208 inwoners.

Lokeren. — De loting zal alhier plaats hebben donderdag 4 februari, om 8 1/2 ure 's morgens.

Daar zijn 188 ingeschrevenen en 33 uitge- stelden van de vorige jaren.

34 wordt dus het laagste, 221 het hoogste nummer.

Hamont. — ??? — De bevoegde be- ambten komen in het klooster der zusters Ursulinen alhier, gelegen op de grensline, eene geheime margarinefabriek te ontdek- ken.

De katholieke bladen weten daar natuur- lijk niets van.

Aalst. — *Domheden.* — Deze week werd hier een vlugschriftje verspreid, gericht tegen de christene democraten, welke den persoonlijke dienst verdedigen. Onder an- der domheden werd hierin gezegd dat zoo de rijken moesten dienen in het leger gelijk de armen, het verschil van stand duidelijker zou worden voor de arbeiders, vermits deze beter getuigen zouden wezen van al de voordeelen welke de fortuin verschaft. Schrijver wil hieruit besluiten dat de haat tusschen de standen er meer zou door opge- wekt en aangehitst worden.

De onnoozelaar, die zulks heeft uitge-

« Frans van Martha! » bij die woorden liet de schoolmeester de teugels los, en ter- wijl grauwte door de modder voortplaste, stapte de grijze man, het hoofd op de borst gebogen, over het voetpad.

— Waaraan denkt gij? magister, schreeuw- de Hikpik.

— Ik denk aan Frans en aan de ongeluk- kige Martha. Zij zijn zoo goed, zoo braaf... en toch zullen zij moeten scheiden; want uw zoon is vrij, zegt men; gij zijt wel geluk- kig, uw Tony niet te moeten afstaan.

— Gelukkig! lachte de meester. Zijt gij dronken, magister? Er is geen gelukkiger leven voor een armen duivel dan de soldaten- stand. Men heeft eten, drinken en kleederen; men wordt een beschaafd mensch... Maar gij weent, magister? Bah! wat is er aan een armen straatlooper gelegen!

— Gij zijt onrechtvaardig, meester: Frans is braaf en werkzaam. Ik heb hem lief als mijn eigen kind... En zijne moeder dan?... De arme vrouw! zij bemint haar kind zoo vurig; zij zou het licht harer oogen geven, om het te mogen behouden!

— Gij zijt zinloos, magister; men moet het vaderland en den koning dienen.

— O ja, maar waarom dient de rijke het vaderland en den koning niet, hij die be- lang heeft in de rust, want hij heeft rijkdom- men; terwijl de arme niets heeft dat bedreigd wordt, tenzij hij zelve. Waarom moet de laatste van den boezem der moeder gerukt worden, terwijl de rijke moeder haar kind

FRAGMENTEN

UIT

De Arme Schoolmeester

DORPSVERHAAL

DOOR

A. Snieders, J. R.

II. Twee verschillende karakters

Van dien omweg keerde de schoolmeester zoo moeilijk terug, nat en bevend van koude, terwijl hij van tijd tot tijd moest rusten, om nieuwe kracht te scheppen. Hij was nog een groot eind wegs van huis, toen een nader- komende stap, een onafgebroken geroep hem in de ooren klonk. De goede man zag om en bemerkte Hikpik, die den zwarten ezel, op welken hij zat, met onbarmhartige slagen door het slijk dreef. De deurwaarder bereed dit dier op zijne tochten, als hij den arme soms het laatste kleed ging onteigenen, als hij het laatste stuk huisraad voor eene gerin- ge schuld in beslag ging nemen.

Op zijnen zwartel ezel, met rooden zadels, in zijnen somberen regenmantel gedraaid en de hoed diep in de oogen getrokken, was Hikpik een onheilspellend schepsel; en geen wonder, als hij daarbij zijn helsch gelach liet hooren, dat de kinderen verschrikt zich verborgen, fdat de arme huismoeders soms weenend voor hem op de kniën zakten.

kraamd hebben. sommige geld hunne ouders se Zien v om te w te ontwil arbeiders paarden, Wij b van den huilen wat stre begrijpen de demo het ontvil ten kom wat men

Meest heeft m gezet, d gewoond een cent Het ge is eigen daarom op straat Daar, samen g zij alles gemakke laars nog geraken, er uit en Gedur regelmat de waar worden: straat ge

Hoe s De Ar ten beta dan de p

Iscg vertelt b

Over van een Weln

gevang, niets. Men knecht den en

Men v verwor Nu se alleen h tusschen naar de

Mee vrienden veldwa wedde De ka meer da

Bré heeft v kermis,

aan ha rijke zo geds nacht in weel aangele het bro wordt v

— H — A

God, z zelfden bloei o en het die arm dende, leven rond: daar zi een hal twistz arbeid doodki voudig leengi ving; i

— F moen d 's avon denkt plooit den na

— z eer v wierp

kraamd moet weinig kennis van 't leven hebben. Denkt hij dan dat wij niet zien hoe sommige rijken hunnen tijd slijten en het geld verbrassen, dat niet zij, noch zelfs hunne ouders, maar de werklieden hunner ouders soms hebben gewonnen?

Zien wij niet dat sommige personen te lui om te werken en te dom om hun verstand te ontwikkelen, het geld gewonnen op den arbeiders van hongerlijders, verteren met paarden, vrouwen, enz., enz.

Wij begrijpen dat zulk ras schrik heeft van den persoonlijken dienst en dat ze reeds huilen als bezetenen, omdat de burgerwacht wat strenger dreigt te worden, maar wij begrijpen niet dat men onder voorwendsel de democratie te verdedigen, aan de rijken het ontvluchten hunner vaderlandsche plichten komt verontschuldigen. Doch men doe wat men wil, meer gelijkheid zal er komen.

Meesterkerke. — De straat op. — Hier heeft men twee ouderlingen uit hun huis gezet, die er meer dan eene halve eeuw gewoond en gezwogen hebben zonder ooit een cent schuld gemaakt te hebben.

Het goed is van eigenaar veranderd — het is eigendom der... armen geworden en daarom alleen moesten de oude sukkelaars op straat!

Daar, op hun gedoentje, waar zij zoolang samen gewerkt en gezwogen hadden, waar zij alles gewend waren en waar alles hen gemakkelijker viel, daar konden de sukkelaars nog wel een tijdje aan droogenbrood geraken, maar dat mocht niet, zij moesten er uit en... waar naartoe?

Gedurende eene halve eeuw hebben zij regelmatig betaald en verscheidene keeren de waarde van den boel uitgekeerd en nu worden zij ten voordeele van den... arme op straat gejaagd!

Hoe schandelijk! En hoe logiek!

De Armenkamer zal misschien meer moeten betalen om de oudjes uit te besteden dan de pachten van het gedoentje bedragen!

Iseghem. — Zou het waar zijn? — Men vertelt hier overal de volgende historie:

Over een jaar is er hier door het springen van een stoomketel een proces ingespannen.

Welnu, eerst kreeg de eigenaar 6 maanden gevang, de knecht 3 maanden en de leveraar niets.

Men ging in beroep en daar kreeg de knecht maar eene maand, de baas 6 maanden en de leveraar ook 6 maanden.

Men wilde in cassatie gaan, maar dit werd verworpen.

Nu schijnt het dat de baas en de knecht alleen hunne straf moeten doen, en dat door tusschenkomst van eenen hooger ambtenaar de leveraar op vrije voeten mag loopen.

Mechelen aan de Maas. — Volksvrienden. — Het gemeentebestuur heeft een veldwachter aangesteld met de kolossale jaarwedge van 350 fr.

De katholieken toonen alzoo weer eens te meer dat zij de « ware volksvrienden » zijn.

Brée. — Verbod. — Het gemeentebestuur heeft verboden te dansen, uitgenomen op kermis, St-Nikolaas en Vastenavond.

aan haar hart mag geprand houden? Ach, de rijke zoon koopt zich vrij voor een handvol gelds: zooveel dikwijls als hij in eenen nacht door het vermaak verbrast. Hij leeft in weelde voort zonder iets te doen, en het aangeleerde beroep van den mindere, dat het brood moet geven aan zijne grijze ouders, wordt verwaarloosd...

— Ha, magister, gij preekt de gelijkheid.

— Ach ja, meester; voor de wet en voor God, zijn wij kinderen van eenen en denzelfden vader... Jaarlijks eischt men den bloei onzer burger-jongelingschap, de liefde en het bloed des volks, en zij komen terug, die armen! afgeleefd, of aan oogziekten lijddende, of verminkt en voor hun geheel leven ongelukkig gemaakt. Ga onze hutten rond: hier strompelt er een op krukken; daar zit er een ziek en bleek; ginds wordt er een half blind rondgeleid. Elders is het een twistzoeker, een drinker, een hater van den arbeid; hij is het verdriet, de nagel aan de doodkist der moeder. Geene zijn zoo eenvoudig, zoo rein en kuisch meer, als toen zij leengingen. Sommigen noemen dat beschaving; ik noem het verbastering...

— Ho! magister, gij doet daar een sermoen dat ik u aanraad te komen doen als ik 's avonds den slaap niet vatten kan... Waar denkt gij aan, magister? Gij staat stil en plooit de knien, alsof gij een smeekgebed op den natten grond wildet doen.

— Ik ben afgemat... ik ben vermoeid... zeer vermoeid, meester — en de arme man wierp een benijdend blik achter op het

Chinay. — *Krach.* — 2 1/2 miljoen. — De notaris D..., alhier, vertrok in april naar Brussel en werd er nadien door *delirium tremens* aangetast. Men sloot hem op in een zinneloosengesticht.

In zijn kantoor bestatigde men later meer dan 200 misbruiken van vrouwen en een passief van 2 1/2 miljoen frank.

Het parket van Charleroi onderzoekt deze geruchtmakende zaak.

Maar wanneer men bewezen heeft dat de notaris een aftroggelaar is, zullen de dutsen dan hunne centen terug hebben?

Vlamertinghe. — O! die zachtmoedige papen. — Gij, gezellen der steden, zoudt niet kunnen begrijpen hoe de ellende heerscht op den buiten en bijzonderlijk op onze parochie.

Gebrekk aan werk, vervolgingen voor al wie niet wil knielen voor onze papen, ziedaar gansch onzen bloeienden toestand en 't staat niet om te beteren, integendeel.

Maar indien alle Vlamertinghenaars zoo goed als wij konden verstaan, dat de omkeering onzer rotte maatschappij alleenlijk mogelijk is door sociale wetten, dan zou iedereen socialist worden zooals wij.

Twee boeren.

Aalst. — *Christelijke broederlijkheid.* — Men leest in *Het Land van Aalst*, het orgaan van pastoor Daens:

« Ongehoorde tegenwerkingen. — 't Is schrikkelijk! 't is nooit gebeurd in de wereld! die haat! die wraakneming!... Nu zelfs dat wij aangesloten zijn... Rond Aalst is een Parochie waar een jachtbond rondloopt met 'ne lijst der inschrijvers van 't Land van Aalst dien lijst heeft hij verraderlijk gekregen; hij zegt aan de menschen: Ge moet 't Land laten varen of als er u iets voorvalt, of zelfs als gij te reklameeren hebt voor de schatting, gij kunt niet geholpen worden... Menschea, is dat niet wraakroepend? 't Is laster en dieverij... Onrechtvaardigheid baat niet; de Vlamingen verdragen geen moeiale-rij en geen slavernij; z'hebben een heerlijk hert... In d'huizen durven gaan en de menschen leugens wijs maken, dreigen, dwingen zelfs, foei, foei... Vrienden, let op zulke haatdragende verfoeilijke mannen; ze zullen slecht eindigen. Wij betrouwen op God, op het Christen Volk en op ons goed Recht. »

Leuven. — *Eischen der landbouwers.* — *Vermindering der grondlasten.* — Niets is rechtvaardiger dan de herziening van het cadaster. Immers al de landen hebben 1/3 of 1/2 hunner waarde verloren, dus moet men ook de grondlasten met 1/3 of 1/2 verminderen; de bosschen daarentegen zijn zeer veel in waarde vermeerderd, en om het hout nog duurder te maken, hebben ze nog eene belasting gestemd op het vreemd hout. Waarom gebeurt deze herziening niet? Hewel, de bosschen behooren alleenlijk aan de rijke kapitalisten. Ziehier een klein voorbeeld waaruit duidelijk blijkt dat de landbouwers veel bij de herziening zouden winnen: De gemeente B., rond Leuven, moet aan Staat, provincie en gemeente jaarlijks voor grondlasten de som van 44.469,19

zadel, als smeekte hij voor een oogenblik eene plaats.

— Welnu, rust dan, heer Ivo; antwoordde Hikipik lachend, als had hij er genoeg in den ouderling in het slijk te zien vallen — rust dan maar, beste vriend.

— Dat zal ik doen! had de schoolmeester zuchtend geantwoord, en liet zich bibberend op eenen steen nederzakken. Hij staarde den zwarten, onbarmhartigen man achterna en fluisterde zacht tot zich zelven:

— Wat is hij gelukkig! Hij zal zijnen zoon aan zijne zijde mogen houden, hem beminnen en opkweken; maar menschen die geene fortuin hebben moeten hun kind afstaan alsof het hun niet toebehoorde. Men zegt, dacht Ivo voort, men zegt in het dorp veel kwaad van den zwarten man; men zegt dat hij door kuiperijen zijnen zoon van de bloedbelasting wist vrij te maken... Dubbel schrikkelijk! Dan is de wet niet alleen onrechtvaardig in haar grondbegin, maar dan is zij het nog in hare uitvoering... Maar zulke schelmerij kan er toch niet gepleegd worden, Ivo!... Zouden er zulke schurken bestaan onder die welke het staatsbestuur aanstelt om de wetten uit te voeren?... Men zegt toch dat het zoo is... Tony heeft geene gebreken; zijne wangen blozen, zijne oogen glinsteren als perels... Ivo, Ivo!... sprak hij plotselings; gij vergeet hoeveel slechte menschen gij ontmoet hebt, toen gij in de rijke wereld waart! Misschien zelfs is zulke daad maar een nietsbeduidend geval.

— Dat is ijselijk!... (W. V.)

frank betalen. Eene hertogin, die er bosschen bezit en eigenares is van 1464 hectaren (gij ziet, zij is zeer arm), betaalt 12,269 99 fr. Zou men geene belasting op het inkomen van zulke arme dutsen mogen stellen? Al de andere menschen van B. betalen dus de som van 44,469 19 — 12,269 99 = 32,199 20 fr.

De hertogin betaalt bijgevolg de somme van 12,269 99 : 1464 = 8,38 fr. belasting per hectare en de andere menschen moeten betalen 32,199 20 : 2225 = 14,42 fr. per hectare, 't is te zeggen dat de arme dutsen 5 94 fr. per hectare meer moeten betalen dan de rijke hertogin.

Welnu, indien de wet Henricot doorgegaan was, dan zouden de landbouwers de helft moeten betalen van 32,199 20 fr. of 16,099 60 fr.; integendeel zou de hertogin 1/3 meer moeten betalen of 4066 99 fr. Dus de boeren 16,099 60 fr. minder en de hertogin 4066 99 fr. meer.

Gij ziet het, boeren, de katholieken willen niets voor U doen; zij zijn goed om U veel te beloven, om U in de onwetendheid te houden en U op te maken tegen de socialist, die uwe ware vrienden zijn, die U veel minder zullen doen betalen en de belastingen stellen zullen op het inkomen, 't is te zeggen op degenen die veel bezitten.

In het volgende nummer zal ik handelen over de schadevergoeding welke men aan de landbouwers zou moeten betalen voor het verbeteren van den grond, alsook voor de schadeloosstelling welke men zou moeten geven voor natuurrampen, droogte, bevroren, overstroming, enz.

SODOR.

Hier en Daar

Een gewichtig punt. — In den omtrek van Brussel worden aan buitenlieden talrijke kinderen ter opvoeding toevertrouwd.

De moeders onderhandelen met deze personen, 't zij voor eene som in eens te betalen, 't zij voor eenen prijs maandelijks te geven.

Onder deze kleine wezens heeft men een aanzienlijk sterftecijfer vastgesteld en als bij zonderheid dient gemeld te worden dat het juist die kinderen zijn, waarvoor het onderhoud in eens betaald wordt, welke in groot getal overlijden.

Van den anderen kant is het juist te zeggen dat de toestand der voedster, die maandelijks betaald wordt, zeer karig is, somtijds na verloop van eenige maanden, houdt de moeder op te betalen.

De voedster wendt zich alsdan tot de gemeente die altijd weigert tusschen te komen, niettegenstaande de wet op den bijstand ten huize.

De voedster mag zich van hare verplichting niet ontslaan, want zij wordt vervolgd om het kind verlaten te hebben.

De maatschappij tot bescherming der verlaten kinderen heeft besloten op rechterlijk gebied, de kwestie te doen afhandelen van het recht welke de voedsters hebben zich tot de openbare weldadigheid hunner gemeente te wenden.

De thesis is namens voornoemde maatschappij voorgedragen door Mr Jaspar.

De gemeente pleit de onbevoegdheid van het tribunaal, om reden van de zelfstandigheid der gemeentemacht.

Een melkmeisje, dat met eenen ezelwagen naar de stad reed, werd door eenen jongeling, dien zij niet lijden kon, geplaagd of hij mede kon rijden.

— « Ik heb geen patent om met twee ezels te rijden », was het snedig antwoord.

Om zeep! — Ja, ja, ik zeg dat het ge- loof om zeep gaat, wanneer ik in de gazetten — de luike gazetten — de volgende te lezen krijg:

Relikwieën te koop

waaronder een van den heiligen Franciscus van Assisen, eene van den heiligen Johannes van het Kruis, eene van den heiligen Philipphus, enz. enz. met certificaten van echtheid, afgeleverd door het Vaticaan; met bijzondere toelating om de voorwerpen uit te stallen ter aanbidding door de geloovigen, afgeleverd door den bisschop van Doornijk.

Adres: Steenweg van Comblain, Aywaille.

Allons, *Volkje*, geef eens peper op de Socialist, die den godsdienst willen vernietigen of leg ons eens uit waarom die « scha-

cheraars in heilige dingen » op zijn amerikaansch hunnen toevlucht nemen tot de dagbladen.

Fortuin. — In *Algemeen Belang* staat te lezen dat « de hertog van Orleans 325,000 fr inkomen heeft en dat hij nog moet erven van zijne moeder.

» De aartshertog Albert, oom van keizer Frans-Jozef, liet 500 miljoen na in titels en eigedommen. »

Zou *Algemeen Belang* ons niet kunnen uitleggen hoe die mannen zulke kolossale fortuin gewonnen hebben door werken.

Een klein atwoord a. u. b., zulks zal heel interessant zijn.

Wij knippen uit eene briefwisseling uit Congo, gezonden aan *Het Volk* de volgende erge onthullingen:

« Zoo geraakten wij aan de soldatenschool der kolonie, waar voor het oogenblik 500 negers zijn van 7 tot 15 jaar, (volgens schatting wel te verstaan, want geen enkele kent zijn ouderdom); zij leeren daar alles tot zekeren ouderdom, wanneer zij in een regiment zullen mogen gaan als sergeant of officier.

» Het is wonder om zien hoe reeds velen met vlugge juistheid de oefeningen uitvoeren maar de manier waarop het hun geleerd wordt is ook zoo dwingend dat men er wel een ezel zou mede als soldaat gedruid krijgen.

» Op een rang van 8 of 10 knapen, staar er twee met een buigzamen tak gewapend (*chiko* genaamd), en bij den minsten kromen sprong die een der jongens maakt, striemt het schuifend op z'n achterste en dit meermaals met zulk geweld dat het bloed er uitspringt; daarenboven worden middelgrooten nummers aangegeekend en na de oefeningen worden al de schulden opgeroepen, en een voor een krijgt een zeker aantal *chiko* kloppen, zoodat men ze in 't einde met de handen op het geslagen deel naar den stroom zie! loopen, ten einde het te verfrischen.

Aanvaard, enz.

Uw aller vriend,

En dat noemt men beschaving!

Op de beschuldiging als dat de graaf van Vlaanderen nog niets gedaan heeft om zijn begiftiging te verdienen (200,000 fr. per jaar) antwoordt een klerikaal blad dat hij aan 't land de twee prinsen Baudewijn en Albert geschonken heeft.

Nu, men moet toch erkennen dat 't gauw verdiend is en de rijkdom op die manier gewonnen de vrucht van eigen arbeid heeten, de zaak bij 't haar trekken is.

Eene jaarlijksche premie van 100,000 fr. per manueel afstameling, dat is den prinsenkweek wat al te veel aanmoedigen.

Briefwisseling

Uit Saffelaere

Vergeeft mij dat ik u niet eerder geschreven heb; met de tegenwoordige omstandigheden past het mij niet altijd; ik heb gedurig vreemd volk in huis bij dag en bij nacht, en in zulk gewoel van kinderen en misere staat er uw hoofd niet altijd op. Onze vrienden De S... en H. B... weten daar het fijn van. De kiezing van den Werkrechtensraad staat voor de deur en ik zal al mijne krachten inspannen om stemmen te winnen voor de socia is er.

Voor den buiten is nog veel te doen. Nochtans, geloof mij, dat Saffelaere goed is. Ik heb hier al lange jaren propaganda gemaakt zonder dat gij mij kendet, maar ik was altijd verkleefd aan het socialistisch leerstelsel.

Eerst heb ik vele vervolgingen en tyranie onderstaan. Eenigen steun van mijn huisgezin, heb ik mij moeten slaafsch bukken. Gij weet, vriend, dat de priester op den buiten veel invloed heeft op het werkvolk. Dat is lange jaren hunne speelbal geweest, maar het is gansch veranderd. Nuttelos waren zijne pogingen om mij van het socialisme te doen afwijken. Ik zal er aan getrouw blijven tot de dood, maar ik moet slaafsch bukken; ik mag met geen opene kaarten spelen; ik ben lang een slachtoffer geweest.

Heden sta ik op goeden voet met iedereen, maar tegen de rijken voer ik strijd. Ik vraag hen wat zij voor het volk gedaan hebben, zonder kwaadheid, op vredelievenden toon? 't Is zoo dat gij tot den buitenmenssch moet spreken. Die moogt gij nooit misprijzen; beklagt hen dat zij zoo ongelukkig zijn; leert hen hunne rechten als mensch kennen; wijst hen op de socialist die door hun strijden verkregen hebben dat hun een

Sierde stemrecht is verleend geworden. Van katholiek of liberaal zouden zij niets bekomen hebben.

Dit zijn echter al dingen die wij beter mondelings kunnen bespreken.

Ik zal u eenige inlichtingen geven over de loonen. Het loon van een vlasbewerker is 8 stuivers en de kost; op de kost 14 stuivers. Maar er wordt hier weinig vlas bewerkt; het trekt al weg naar Zele en Lokeren en er wordt weinig vlas nog gezaaid; er komt niets meer van. Nochtans heb ik van eenen vlasfabrikant hooren spreken die hier veel vlas koopt en welk zijne rekening verleden jaar sloot met een boni van 360,000 fr. Een enkel man gaat dus met de welvaart weg van 360 boeren en nog van meer werkmenschen. Het vlas en de gerste waren twee bronnen van welvaart voor boer en werkmans. Nu koopt de vlasfabrikanten hier met geheele gewesten en de brouwer al de woningen, en hij smeert aldus de boeren met hun eigen vet, met hun te trakteren. De laatste penning van den boer is nog voor den brouwer: moet hij van zijne pachthoeve weg, hij gaat in een herbergske.

Een boerenknecht wint van 10 tot 14 fr. per maand en een boerenwerkmans wint per dag 7 tot 8 stuivers en de kost. Maar welken kost! 's Morgens een masteluin smouterham en dan rogge en verwarmde aardappels; 's middags pap van karnemelk en roggenbrood en rijst en meel; aardappelen met ajuin en pillekens saus. In den vasten moeten wij daar nog voor lezen of almoezen doen in den vastenblok. 's Namiddags rogen smouterhammen en 's avonds wederom overschot van patatten gestoofd. Boter krijgt de boerenwerkmans niet; deze gaat bij den winkelier, die ze vervalscht en naar de stad brengt en ze dus vervalscht verkoopt aan den werkmans. Met het geld dezer boter haalt de boer zijn gerief bij den winkelier, zooals rijst, meel, zout, koffij, suikerij en al wat hij verkoopt.

De boerenwerkmans eet nooit eieren, al waren zij zeer goedkoop. De ambachtsman (metser, timmerman, enz.) wint per dag 18 tot 20 stuivers en de kost; zonder de kost 12-50 tot 2-75 fr. 's Zomers werkt men bij den boer van 5 ure 's morgens tot 8 ure 's avonds. 's Winters des morgens van bij donker tot 's avonds bij donker.

De eischen van den boerenwerkmans en ambachtsman zijn dat zij op gelijken voet zouden behandeld worden als de werkmans van stad, en onder ander een Werkrechtersraad op den buiten.

Nog een laatste woord: de handwever wint 1-50 fr. voor 12 uren te werken; verf, licht, sterk pap en spoelenmaken moet hij daarvan betalen; hij moet daarom een werk verrichten van 15 of 16 ellen te weven, volgens de kwaliteit van het goed dat hij maakt.

Uit Wontergem 'n rijke schoolier

Op den 14 December kwam de pastoor van onze parochie bedelen om een nieuw altaar te plaatsen. Zelfs bij de armste menschen sturde hij zich aanbieden, en als die lieden zegden dat zij niets bezaten en bijgevolg niets konden geven, was onze vriendelijke pastoor kwaad en zegde nog: gij zult geen geluk hebben.

Hij ging toen in eene herberg en maakte daar zijne complimenten als bij andere lieden. De vrouw gaf een 2 frankstuk, maar de herder trok zulk een vieze gesp dat er geen sap zoo een figuur kan maken, en sprak op barschen toon: Ik zal weer komen, en ziet dat het dan wat vetter is, juist alsof zij daar toe verplicht waren! Men zou haast zeggen dat dit geen pastoor maar wel een deurwaarder is.

Eenigen tijd nadien kwam een arme man aan zijne deur een stuk brood vragen en die goedgehartige (?) man gaf den dompelaar een cent, en.... de deur was toe. Dat was min dan 2 frank, hé? Maar wij verzoeken onzen pastoor ons gerust te laten, en in zijne leugenkuip op de socialistischen niet meer te schelden en te lasteren; hij zou beter doen 't blad *De Landbouwer* in ons huis te laten en er niet meer om te komen, want wees er zeker van, mijnheer de pastoor, als gij nog komt zal ons deurken gesloten zijn.

Uit Landegem

De burgemeester van Landegem, zekere De Kerchove d'Ousselgem, een nobillon die een andere waarde bezit, heeft eenige dagen geleden eene heldendaad verricht; hij verdient een standbeeld.

De pastoor van Landegem moest ingezaid worden. De burgemeester had de muzieken van Nevele uitgenoodigd om aan den feest deel te nemen. Het klerikaal muziek,

bijgenaamd « Het guldeken dorst » is ja-loersch van 't onafhankelijk muziek. Daarom waren twee schopjongens van « Het guldeken dorst » den burgemeester gaan opzoeken en hadden dien man schrik aangejaagd. Het onafhankelijk muziek bestond uit socialistischen, er zou ruzie geweest zijn, enz., enz.

De burgemeester beefde dat het vaderland in gevaar was. Hij roept pastoor, koster en garde-champetter bijeen om de zaak te onderzoeken, de uitslag van den groote raad was dat men aan alle muzieken zou verbieden te spelen.

Men verwittigde daarvan de belanghebbers, maar het onafhankelijk muziek was toch naar Landegem gegaan. Aan het uiteinde van het dorp stond de andere veldwachter de muzikanten af te wachten met een papier in de hand. Het was verboden te Landegem muziek te spelen in de straten van het dorp.

De muzikanten gingen alsdan in de herbergen. Nieuw verbod! In de herbergen ook niet te spelen! Daarenboven doet de burgemeester als een voorzitter van het Hof van Assisen: hij deed uit de herbergen het publiek buiten drijven.

Aan de deur van het stadhuis was nochtans niets aangekondigd, dat besluit was dus nietig en niettegenstaande dat, deed de burgemeester de gendarmen tusschen komen de herbergen ledig te maken.

Maar M. de Burgemeester, waar hebt gij naar school geweest? Maar al de boeren weten dat de wet zoo'n handelwijze tegensprekt. Oh! misschien beschijnt het licht dat de boeren beschijnt uw kasteel nog niet.

Uwe macht is groot, maar uwe rechtwetenschap is klein. Misschien zullen de herbergiers en de handelaars u dat wel eens herinneren bij de aanstaande kiezing. Wij nemen akte van die heldendaad en van uwe bekwaamheid, fiere kasteelheer, en wij zullen voor u zorgen.

Uit Lembeek

Aan de heeren pastoor en onderpastoor
Mijnheeren,

Sinds verscheidene weken houdt gij u bezig met op de kap der socialistischen leugens uit te kramen. Uwe kerk, die eene bidplaats zou moeten zijn, is in eene meetingzaal herschapen, met dit verschil, dat bij u niemand het recht heeft te komen tegenspreken.

Dat is van uwentwege niet heel eerlijk gehandeld.

Als gij vindt dat de socialistischen de menschen op den verkeerden weg helpen, dan is het uw eerste plicht naar hunne meetings te komen en daar aan het publiek te bewijzen dat zij dwalen of liegen.

Dit doet gij niet, omdat gij bij u zelven zegt: die alleen spreekt heeft altijd gelijk.

In uwe predikatiën zegt gij, dat de socialistischen de vernietigers zijn van den godsdienst en ik ga u in eenige woorden bewijzen, dat het juist de priesters zijn die hunnen godsdienst naar den duivel helpen, door zelf niet te doen wat zij ons wijs maken.

Gij hebt ons geleerd dat Christus in een stal geboren is en dat hij leefde tusschen het arme volk; dat hij de armen lief had en de rijken verachtte; dat men op aarde moet lijden om in den hemel te geraken.

Voldoet gij aan die twee punten?

Vooreerst gij leeft tusschen het arme volk niet, want als men op eene gemeente komt, moet men nooit vragen waar de pastoor woont, men gaat maar naar het grootste huis der gemeente en men is zeker van in het huis van den pastoor terecht te komen.

Ten tweede, gij hebt de rijken lief in plaats van de armen.

Dit kan men best zien als er eene begraafplaats heeft. Is het een arme werkmans, met een kort gebed en eene kleine zegening zakt hij den put in, maar... is het een rijke, dan wordt er gewierrookt en gezongen, dan luiden de klokken dat hooren en zien vergaan.

Dit bewijst dat gij meer aan de stukken van vijf frank gelooft dan aan uwen God.

Ten derde, moest het waar zijn, zooals gij ons wijsmaakt, dat men op aarde moest lijden om in den hemel te kunnen geraken, dan ben ik zeker dat al de pastoors, onderpastoors, paters en al wat leeft op de domheid der menschen, zouden branden dat het kraakt.

Liegt zooveel gij wilt, gij zult toch aan geen enkelen verstandigen mensch wijs maken, dat het van lijden is dat bovengenoemde personen zulke dikke buiken en zulke hooggekleurde wangen hebben.

Het is een algemeen gekend feit, dat een magere priester al zoo raar is als een vette fabriekwerker.

Wilt gij nu dat wij nog meer bewijzen leveren, dat gij zelf de groote afbrekers zijt van

uwen godsdienst, door uwe daden niet over een te brengen met uwe woorden, dat is aan u gelegen.

Laat gij ons met rust, dan zullen wij het volk de middelen aanwijzen om zijn ongelukken toestand te verbeteren; gaat gij echter voort met lasteren en liegen, dan verzekeren wij u, een artikelje te zullen geven dat aan uw ribben zal hangen.

En gij, werklieden van Lembeek, leest alle dagen *Vooruit* of *Le Peuple*, dit zijn de eenigste bladen die de rechten en het loon van den werkmans durven verdedigen.

MARTIN.

Nota der Redactie. — Aan de vrienden uit alle gemeenten en dorpen wordt dringend verzocht ons brieven te schrijven over den toestand in hunne gemeente. De onrechtvaardigheden en de misbruiken blijven maar bestaan omdat zij onbekend blijven.

Aan de vrienden op voorhand dank. REP.

Het Soldaatjespel

Alle jongelingen, van 19 jaren oud, moeten zich op het stadhuis aanbieden om een lotje te trekken wie van hen soldaat worden moet. Zoo spreekt de wet.

Hij nochtans, die 1600 franken te veel bezit, kan een ander in de plaats van zijnen zoon laten optrekken.

Wie van u, landlieden, kan 1600 franken missen?

Uwe zonen zullen soldaat worden.

Waarom is er een leger in ons land van doen?

De rijke menschen zeggen om het vaderland te verdedigen.

Het vaderland verdedigen dat niet bedreigd wordt of niet kan bedreigd worden, hetzij gelijk door welk land!

En was dat nog zoo, is het dan rechtvaardig dat alleen de armen van stad en buiten dit werk moeten verrichten?

Kunnen de arbeiders van stad of buiten een land lief hebben, waar zij ellende en armoede lijden, waar hun alle recht wordt onthouden?

Welken hond zal den meester beschermen, die hem hard laat werken en als belooning hem laat verhongeren en stokslagen toedient?

O, dit dier, ver van zijnen meester te beschermen, zou hem het vleesch uit de beenen bijten. Maar de menschen bijten niet; zeer verduidelijk verdragen zij dit alles.

Wie in de eerste plaats zou soldaat moeten worden om het vaderland te verdedigen zijn de rijken, doch zij zijn er te lui om.

En dan komen zij ons, werklieden, beschuldigen geen vaderlandsliefde te hebben, terwijl zij den moed niet hebben de wapens te dragen om hun eigen goed te verdedigen.

Het leger is noodig om de orde te handhaven! zeggen weer de rijke menschen.

De orde! Wat noemen zij orde?

Al werkende honger lijden, de werklieden van alle rechten en vrijheden berooven, de rijke menschen een leven laten lijden in weelde en in wulpsheid, en zich met het zweet van den arbeider vetmesten!

Ja dat noemen zij orde.

Zij beschuldigen de socialistischen van wanorde, omdat zij streven naar de ontvoogding der arbeiders van stad en buiten; omdat zij trachten de ellende met al zijne slechte gevolgen uit te roeien; omdat zij willen dat alle menschen recht hebben op leven; omdat zij niet willen dat de arbeiders zich moeten afbeulen voor een handsvol nietsdoeners. Ha dat is wanorde, en gij, zonen van den arbeider, gij, zonen van den landman, moeten de wapens opnemen om de geldkas te verdedigen der rijken, die gij met uwe ouders hebt helpen vullen.

Zij, de rijke nietsdoeners, zijn te lui en te laf hun gestolen goed te verdedigen.

Men zal u leeren schieten, u leeren kappen, u leeren moorden (een verbod van God) en wee dan uwen vader, broeders en zusters, wanneer zij luide om brood en recht zullen vragen.

Wee hen die aanspraak zullen maken op het goed dat hen ontstolen is. Uwe kogels zullen hen het hart doorboorden, uwe bajonetten den buik openreten.

Gij zult niet mogen terugdeinzen eene vader of moedermoord te plegen, de orde, de wet wil het. En middelerwijl vervliegen uwe dienstjaren.

Straks zijt gij van het soldaatjespel vrij. Straks wordt gij weer in het leger der werklieden ingelijfd; weldra ook moet gij om brood en rechten vragen en diezelfde kogels en bajonetten zijn op u gericht. De orde, de wet wil het.

Maar het leger moet bestaan!

Wat zouden de rijken met hunne zonen

uitrichten, zij kunnen toch allen geene advokaten, priesters, geneesheeren, enz. worden. Zij krijgen eene plaats in 't leger, worden met goud beladen en trekken op den hoop toe eene solde van eenige duizende franken in 't jaar. Zij alleen zijn in staat u het best te leeren moorden, uwe vijanden en vrienden te leeren kennen.

Doch genoeg. Is het leger wel noodig, dat aan het land, dus aan ons allen, jaarlijks verscheidene miljoenen franken kost?

Neen, een leger is in ons België niet noodig. En zie, indien men een leger noodig achtte, dan alleman soldaat, geweer in huis, geen kazernleven meer en op gestelde dagen de exercitie gaan aanleeren.

En de miljoenen die men nu aan dat vervloekte soldaatjespel verspilt kan men benuttigen tot algemeen welzijn, zooals: 1. de lasten op de levensmiddelen verminderen of afschaffen; 2. Het onderwijs of beroepsonderwijs invoeren en uitbreiden; 3. Voor u, landlieden, wanneer de vorst, hagel of iets dergelijks uwen oogst doet mislukken, zou men geld vinden om u de gedane schade te vergoeden. Dan zou men u niet meer moeten afschepen met « er is geen geld » om u niet te moeten helpen.

Ziedaar de wensch der socialistischen, en dit kan maar als gij allen er aan medehelpt, als gij allen uwen steun aan hen geeft die daar aan verandering wil brengen. LIBERT.

BRIEFBUS

Louis de Lange. — Uw stukje is te onbeduidend. Doet uw best; misschien zal het eene volgende maal ter opname geschikt zijn.

Een boer van Lokeren s-hrijft ons dat zekere heer Klein, te Olsene, in eene meeting met gesloten deuren de socialistischen uitgemakt heeft voor al wat slecht is, en daarbij gebruik gemaakt heeft van vervalschte uittrekselen uit papenbladen die honderdmaal gelogenstraft zijn geweest.

Och ja, wij weten het; dit is nu al wat onze vijanden kunnen: achter den rug lasteren en liegen, en niet toelaten dat iemand hen tegensprekt. Als ze echter daarmee denken te overwinnen, zou het wel mis kunnen uitvallen. Een tijdelijken triomf kunnen ze door dwang en laster wel veroveren, maar de boer zal wel ontwaken en tot ons komen.

Onzen vriend danken wij voor zijne mededeeling, en raden hem tevens aan, voort voor de ontvoogding zijner broeders te blijven werken. Red.

STRIJDPENNING

Ten voordeele van *De Landbouwer*

Seveneecken. — Een herbergier die zijn voorbeeld zou willen gevolgd zien, 0,10. — Bij het afgeven van den « Landbouwer » op straat, 0,10. — Een vriend uit het dorp zou willen dat iedereen zijn « Landbouwer » betaalde, zoo doende zou er middel zijn hem wekelijks of ten minste alle veertien dagen te ontvangen, 0,14. — Indien alle jonge dochters mijn voorbeeld volgden, den strijdpennning zou er wel bij varen, 0,05. — Van 3 arme werklieden die hun best zullen doen om socialistische propaganda te maken en zich zullen veren met de aanstaande kiezing voor den Werkrechtersraad, 0,06. — De wevers van Seveneecken zouden moeten den strijdpennning bedenken, en iedere maal een gebedel maken over hunne grieven die bestaan en waarover zij te klagen hebben, 0,07. — Wanneer gaan de landbouwers en werklieden van Beirvelde eens op den strijdpennning denken? Ontvangen te Loochristy in eene herberg van 3 personen, 0,25.

Bottelaere. — Omdat de pastoor de trouwers in 't vervolg in de hoogmis zou zegenen, 0,10.

Moortzele. — De baas uit het gemeentehuis heeft het secretariaat buiten gezet, in afwachting zijn zij in eene schuit gelogeed, 0,08.

Machelen. — Er wordt verzocht een groot gebed tot bekeering van den broodroover en de andere volksverdrukkens van Machelen, 0,10. — Och geef mij toch een serenade, al ware het maar met een instrument van een cent, 0,10.

Omdat Staf hem beter houdt, 0,10. — Omdat Staf zoo kontent was van de serenade, 0,10. — Omdat ieder Machelaar zoo een reisje zou mogen doen, 0,10. — Een Machelaar die Ansele alhier zou willen hooren spreken, 0,10. — Omdat elk aan den strijdpennning zou denken, 0,20. — Kan Ansele het gemeentehuis niet krijgen om meeting te geven? 0,25.

Zulte. — Rond de stoffen gezeten: de Landbouwer is voor niet, maar ik geef toch, 0,10. — En ik ook, 0,02. — Dan geef ik ook, 0,05. — Gazetgever, wilt ge een pint hebben? 0,10. — B. R., 0,20. — Van een Olsenaar, 0,10. — Van eenen Olsenaar die « Vooruit » gelezen heeft, 0,10. — Omdat alle Zultenaars zouden geven, een Zultenaar, 0,10.

Lootenhulle. — Ontvangen van een partij genoot, als drinkpenning. De propagandisten O. S. D. J. en Ph., 0,50.

Baelgem. — Omdat de schaper zijn plicht zou kwijten op den berg, 0,10. — Omdat de boer zich niet meer zou zat drinken, 0,10. — Een vriend uit de Driessstraat, 0,10. — Omdat de dikke in den koestal te Deinze, enz., 0,10.

Gent, drukkerij A. De Backer, Garenmarkt, 9.